

sigur Carla Sands, sum ikki vil fortelja nógv meira um ætlanirnar í Føroyum, tí talan er um diplomatiskar diskusiónir, sigur hon.

Maritiman depil í Føroyum

Í tíðindunum á FM1 mánaðagin fortaldi Jenis av Rana, landsstýrismaður, at hann hevur tosað við amerikansku sendikvinnuna um eina føroyska sendistovu í USA, amerikanskt konsulat í Føroyum og ikki minst 5G. Eisini segði hann, at ynskið hjá USA er at gera ein maritiman depil í Føroyum fyri tann amerikanska flotan.

Kjak hevur síðani verið um, hvørjar ætlanir eru við hesum maritima flotanum, og andstøðulimir stúra fyri ætlanum um, at hetta skal brúkast sum ein amerikansk herflotastøð.

Men maritimi depilin skal als ikki forvekslast við eina hernaðarstøð, ger Jenis av Rana, landsstýrismaður, greitt fyri Sosialinum.

– Tað verður ikki talingur um eina herflotastøð. So høvdu vit lukkað fyri og sagt nei beinanvegin, sigur hann.

Samstundis avvisir hann ikki, at vit kunnu vænta, at amerikansk hernaðarskip fara at leggja at við bryggju í Føroyum í framtíðini.

– Mann má síggja í eyguni, at tað fer at koma fyri, at hernaðarskip koma til Føroya í framtíðini, sigur hann og tekur dømi um, at amerikanska krigsskipið USS Donald Cook var her í oktober í fjør.

Spurningurin er so, hví amerikanarar eru so áhugaðir í at fáa atgongd til føroyskar havnir.

– Amerikanarar hava brúk fyri at hava ein depil, har amerikanski flotin kann hava eitt natúrligt stað at leggja at um okkara leiðir, serliga í framtíðini, tá Arktis verður nýggj siglingarleið. Tað kann vera til umvælingar, proviant, farm og fyri at taka nýggja manning umborð. Tað er upplagt at hava ein slíkan depil her, tí Føroyar liggja so væl fyri í tí, sum amerikanararnir kalla "portrið til Arktis", sigur Jenis av Rana og leggur aftrat, at maritimi depilin kann brúkast av skipum úr øllum heiminum og ikki bara amerikanskum skipum.

USS Donald Cook

Men sum nú er, er tað øgiliga sjáldan, at amerikansk hernaðarskip vitja í Føroyum. Tá amerikanska krigsskipið USS Donald Cook var á sjarmusókn og vitjaði í Runavík í fjør, var tað fyrstu ferð í meira enn 30 ár, at eitt amerikanskt krigsskip hevur vitjað í Føroyum.

Carla Sands vissar fyri, at vitjanin frá amerikanska krigsskipinum einki hevði at gera við nakrar ætlanir hjá USA um at brúka Føroyar sum lið í hernaðarligum arbeiði.

– Ja, skipið var her tá. Men vit vilja byggja brýr millum okkara amerikansku hermenn og skipsvitjanir, tí Føroyar hava so nógvar royndir við viðurskipti á sjónum. Søguliga sæð hava tit leiðarar og skiparar umborð á nógvum skipum kring heimin. Tí haldi eg, at tað er gott at hyggja at Føroyum sum portrið til arktiska økið. Eg haldi, at tað er ideelt at hyggja at fleiri vitjanum og at styrkja sambandið á hesum økinum, sigur Carla Sands.

Hon vísir á tað sokallaða "GIUK gap", sum umfatar sjókið millum Grønland, Ísland og Stóra Bretland. Av tí at Føroyar eru mitt í á hesum øki, so eru Føroyar áhugaverdar í sambandi við siglingarleiðina her um leiðir.

– Tað skal vera trygt í Føroyum

Sendikvinnan leggur dent á, at bæði Føroyar og USA kunnu fáa okkurt gott burtúr samstarvinum. Men hvat fara lítlu Føroyar heilt ítøkiliga at fáa burtur úr samstarvinum?

– Uttan iva eitt vinalag. Sum ikki er eitt ringt ting. USA er ein góður vinur at hava. Vit stríðast fyri tí góða í heiminum. Vit hava royndir, sum vit vilja deila við onnur lond. Tað veri seg burðardygg ferðavinnu, og tað kann eisini vera informatión, sum Føroyar vilja deila við okkum, eitt nú innan fyri fiskivinnuna, sigur hon.

Carla Sands fortelur, at tey í amerikansku sendistovuni í Keypmannahavn arbeiða við trimum málum hvønn dag.

– Fyrst royna vit at styrkja um sambandið við fólkið í danska kongaríkinum. Tað gera vit við at vera til staðar, gera fleiri vitjanir ymsa staðni og skapa sambond. Fyri tað næsta arbeiða vit fyri at økja um handilssamband og iløgur við USA og okkara sameindu. Vit vilja hava, at føroyska fólkið hugsar um USA sum ein partnara, mann kann líta á. Vit vóna at kunna økja um handilssambandið og iløgurnar við Føroyar, sigur hon.

– Fyri tað triðja hyggja vit at trygdini. Vit vilja tryggja okkum, at økið her er trygt. Vit eru øll partur av NATO, og tað er týðningarmikið, at NATO og okkara sameindu eru varug við hetta økið, tí eg haldi, at tað er blivið misrøkt fyrr, sigur Carla Sands.

Russland og Kina

Amerikanski áhugin fyri Føroyum er stórus, tí Føroyar liggja geografiskt væl fyri í arktiska økinum, har nýggj siglingarleið verður í framtíðini. Tað er umráðandi fyri USA at fáa

ávirkan á hesum økinum í staðin fyri stórveldini Russland og Kina, sum eisini eru sera áhugað í arktiska økinum.

– Vit síggja, at har eru avbjóðingar í Arktisk, og vit vilja vera innvolvað her sum ein álitsfullur samstarvsfelagi. Vit vilja tryggja okkum, at økið verður friðarligt, sigur Carla Sands og vísir á, at Russland og Kina gera sítt fyri at gera seg galdandi í Arktis.

Hon sigur, at nógv er broytt, síðan Sovjetsamveldið fall. Har bleiv rættiliga friðarligt, men fyri 8-10 árum síðani byrjaði Russland at gera væl fleiri hernaðarligar ætlanir, og mann hevur bygt og umvælt hernaðarstøðir, fortelur Carla Sands, sum sigur seg vera ørkymlaða um hesa hernaðargeringina.

– Russland roynir at kontrollera nakað av siglingarleiðini og gera forðingar í Arktisk. Vit síggja eisini, at Kina hevur roynt at gera forðingar í havinum í suðurkinesiska økinum. Sovorðið vilja vit ikki síggja henda í hesum økinum, tí um har

verður ein konflikt, so má amerikanski herurin hava atgongd til at sigla gjøgnum Atlantshavið uttan at blíva forðaður av Kina ella Russlandi, sigur Carla Sands.

Í november í fjør heitti Carla Sands í grein í Sosialinum á Føroyar um at sleppa ætlanunum um at lata kinesiska Huawei útbyggja 5G-netið í Føroyum. Hetta var byrjanin til eitt stórt politiskt stríð, sum ikki er av enn. Carla Sands og Jenis av Rana umrøddu sum skilst eisini 5G á fundinum mánaðagin.

Carla Sands sigur, at tað hevur týðning at velja samstarvsfelagar, mann kann líta á. Hon er ikki í iva um, at kinesarar kunnu brúka Huawei til at fáa informatión, og hon heldur ikki, at tað er trygt fyri føroyingar at velja kinesiska tøknilisan sum 5G-veitara.

– Vit vilja hava okkara samstarvsfelagar at vera tryggjar, sigur Carla Sands.